

DOI 10.31651/2524-2660-2020-3-235-240
ORCID 0000-0003-3182-6801

МОСКАЛЕНКО Олена Іванівна,

докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри англійської мови,
Національний авіаційний університет
e-mail: concordmoskalenko@ukr.net

УДК 378.1 : (009) : 629.73 : 81-139(045)

ГУМАНІТАРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті проаналізовано теоретичні підходи до гуманітарної підготовки майбутніх авіаційних фахівців у льотних закладах вищої освіти. У статті автором визначено особливості професійного спілкування пілотів у процесі виконання професійної діяльності. У ході теоретичного аналізу автор доходить висновку про те, що результат від практичного застосування знань з професійного спілкування дійсно величезний в різних сферах професійної діяльності. Стаття присвячена аналізу сучасних підходів до навчання професійного спілкування іноземною мовою у вищих навчальних закладах та їхньої ролі у процесі становлення майбутнього фахівця. У статті автор виокремлює інноваційні підходи, які є найбільш оптимальними для навчання англійської мови курсантів льотних навчальних закладів.

Ключові слова: інноваційні технології; метод; підхід; іноземна мова; інтерактивний підхід.

Постановка проблеми. Педагогічний процес постійно збагачується новими шляхами оперування отриманою інформацією, творчим підходом до розв'язання питань науки з акцентом на індивідуалізацію освітніх програм. Зокрема це стосується авіаційної галузі. У процесі своєї професійної діяльності пілот не має повної обґрунтованої інформації про людей, з якими він спілкується, інакше він міг би безпомилково прогнозувати тактику взаємодії з ними. Досить часто трапляються непередбачені повітряні ситуації, а пілот не має точної інформації про тих, з ким спілкується, хто керує повітряним рухом, з чим пов'язано його подальші дії та рішення. З іншого боку, в екстремальних ситуаціях, коли час рахується на секунди, знання технічних термінів і понять англійською мовою дає змогу правильно доповісти про явну або

аварійну ситуацію, прийняти своєчасне та правильне рішення. Основні тенденції вдосконалення освітніх технологій характеризуються переходом від орієнтування на усередненого студента до індивідуалізованих програм навчання. В таких умовах викладачеві, який виконує функцію «технолога» навчального процесу, потрібно використовувати інноваційні технології, ідеї, напрямки.

Мета статті. Аналіз даних засвідчує, що мають місце авіаційні події, які трапляються через недостатній рівень володіння професійно орієнтованою англійською мовою. Основним напрямом розв'язання цієї проблеми є розробка ефективних методів підвищення рівня професійного спілкування англійською мовою в майбутніх пілотів. Складність підходів до вивчення іноземної мови виявляється в тому, що ті самі підходи трактуються неоднаково вченими різних країн. У статті здійснено аналіз найбільш значущих інноваційних підходів, які впливають на навчання цієї дисципліни в льотних закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Для авіаційних фахівців англійська мова стає механізмом вивчення змісту відповідних документів; вивчення мови розглядається не як допоміжна частина навчання, а як інтегрований компонент усієї авіаційної підготовки. Функція авіаційного фахівця полягає в тому, що він повинен уміти описувати, звертатися з проханням, підтверджувати та уточнювати інформацію за допомогою комунікаційних навиків.

На сьогодні в теорії та практиці накопичено значний матеріал, який є основою наукового підходу до формування професійного спілкування фахівців різних на-

прямів. У кінці ХХ – на початку ХХІ століть з'явилося багато наукових праць, у яких розглянуто окремі аспекти професійного іншомовного спілкування. Проблема гуманітарної підготовки до професійного спілкування іноземною мовою стала предметом аналізу в дослідженнях С.М. Амеліної, Г.В. Асташової, Н.В. Берестецької, Т.О. Брик, С.А. Ісаєнко, В.С. Коломієць, О.І. Куліш, Н.В. Логутіної, Ю.О. Ніколаєнко, І.П. Радомського, Н.А. Сури. Результат аналізу праць таких вітчизняних і зарубіжних учених, як Т.В. Бабенко, Н.Д. Гальскова, Н.І. Гез, І.О. Зимня, Г.А. Китайгородська, Я.М. Колкер, М.К. Колкова, А.В. Конишева, О.О. Леонтєв, А.В. Лієр, Р.П. Мільруд, Є.І. Пасов, Г.В. Рогова, О.М. Соловова, А.М. Щукін, М.Уільямс, документів та відомостей ІСАО та власний пошук дозволяють визначити основні тенденції інноваційних методів навчання іноземної мови в льотних закладах вищої освіти (ЛЗВО).

Одним із важливих аспектів гуманітарної підготовки авіаційних фахівців є професійне спілкування, тому для визначення змісту поняття «професійне спілкування» передовсім розглянемо поняття «спілкування».

У психологічній енциклопедії поняття «спілкування» визначає «процес взаємодії між двома чи кількома особами, що полягає в обміні між ними інформацією пізнавального характеру» [1, с. 334]. Спілкування, яке є невіддільним складником практичної взаємодії людей, створює можливість для планування, реалізації, контролю і корекції спільної діяльності. Виокремлюють три основні аспекти спілкування [1]:

- комунікативний (обмін інформацією між індивідами);
- інтерактивний (організація взаємодії між партнерами в спілкуванні);
- перцептивний (сприймання один одного партнерами і встановлення взаєморозуміння).

Спілкування вивчають у єдності з діяльністю, яка є цілісністю та взаємозумовленістю цих аспектів спілкування.

Зокрема, І.П. Радомський, проаналізувавши співвідношення понять, «діяльність» і «спілкування», зробив висновок, що «спілкування – це комунікативний вид людської діяльності, який належить до трудової діяльності та є її необхідною умовою» [2, с. 8]. Вивчаючи особливості професійного спілкування офіцерів МВС України, дослідник розмежує три рівні розвитку культури професійного спілкування [2]:

- 1) нормативно-орієнтований;
- 2) службово-орієнтований;
- 3) особистісно-орієнтований.

На думку Ю.О. Ніколаєнко, «професійне спілкування в іншомовному середовищі є процесом взаємодії фахівців, який зумов-

люється потребами їхньої спільної професійної діяльності й відбувається в такому лінгвокультурному соціумі, де основним засобом спілкування виступає нерідна хоча б для одного з комунікантів мова» [3, с. 13].

За твердженням Т.О. Брик, мову професійного спілкування можна розглядати як «лінгвістично організовану систему мовлення, що використовується представниками певної галузі для спілкування в ситуаціях, які безпосередньо пов'язані з винятково професійними аспектами трудової діяльності» [4, с. 6].

На підставі теоретичного аналізу понять «комунікація» та «спілкування» Н.В. Берестецька [5] робить висновок про те, що комунікація виконує лише інформаційну роль – передачу повідомлень, в той час, як спілкування є поняттям більш широким та має духовний, політичний, інформаційний, суспільно-практичний та професійний характер. Учена також розмежує поняття реальної та ідеальної комунікації. Ідеальна комунікація – це комунікативна взаємодія, у процесі якої повідомлення сприймаються повною мірою. У реальній комунікації виникають явища, що ускладнюють передачу повідомлень – бар'єри, мовленнєві деформації, труднощі спілкування.

Посилений інтерес до нових прийомів навчання спричинив те, що в сучасній світовій дидактиці немає чіткого визначення «інноваційні методи навчання». У сучасних зарубіжних та вітчизняних джерелах поняття «метод» можуть відповідати терміни, які означають «підхід». Окрім того, у сучасній методиці навчання іноземних мов спостерігаються значні розбіжності в розумінні понять «метод» і «підхід».

У своїх працях Р.П. Мільруд [6] уважає, що метод – це шлях до мети відповідно до підходів (теоретичне навчання), принципів (основні стратегії, що визначаються теоретичними підходами) та процедур (техніка, діяльність і вправи). На думку Р.П. Мільруда, варто дотримуватися традиційної класифікації й диференціювати методи таким способом: методи, зорієнтовані на результат (result-oriented), і методи, зорієнтовані на процес (process-oriented); методи, зорієнтовані на форму (form-focused methods), і методи, зорієнтовані на мовленнєві зразки (form-defocused methods).

Дослідження Т.Є. Ісаєвої, Н.Д. Гальскової та З.М. Никитенко [7], засвідчують, що з-поміж сучасних методів навчання ефективного оволодіння іноземною мовою сприяє *метод проектного навчання* який характеризується тим, що:

- проект обирається та планується учнями самостійно й поступово переходить в іншу діяльність (випуск журналу, гру);
- робота над проектом є процесом творчим та дозволяє учневі самостійно обирати нетрадиційні шляхи розв'язання навчаль-

но-пізнавальної проблеми, застосовувати знання, уміння й навички на практиці;

– проект – це інтерактивна (соціальна) форма навчання; учні, які беруть участь у проекті, мають спільну мету: отримати нову інформацію, поділитися думками з іншими в процесі спільної діяльності;

– проект виключає нав'язування думки вчителя, активізуючи тим самим навчально-пізнавальну діяльність учнів.

Проблемний метод навчання належить до активних методів та передбачає створення проблемних ситуацій під керівництвом викладача, що спонукає до активної самостійної діяльності в процесі їх розв'язання, завдяки чому відбувається оволодіння знаннями та навиками. Навчання стає більш успішним якщо вчитель постійно дискутує з тими, хто має іншу позицію, заохочує учнів до процесу активної пошукової діяльності.

Заняття з використанням *мовного підходу* зорієнтовано на вивчення мови як знакової системи, яка складається з певних правил та закономірностей їх використання. *Мовленнєвий підхід* став продовженням мовного й реалізується в навчанні мови за допомогою вживання мовленнєвих зразків, які містять актуальну сферу учня (магазин, лікарня, аеропорт) і його елементарні наміри. За *мовленнєво-діяльнісного підходу* основним об'єктом навчання є мовленнєва діяльність, зумовлена ситуацією спілкування. На нашу думку, в процесі мовленнєво-діяльнісного підходу реалізується один із найважливіших аспектів навчання мови – «живе» говоріння.

Соціокультурний підхід реалізується через тісний зв'язок мови та її носіїв. Водночас досягаються дві цілі навчання: розвиток комунікативних умінь та отримання знань про культуру країни, мова якої вивчається. Цей підхід почав розвиватися з 1980-х років, коли предметом вивчення на заняттях з іноземної мови стала культура носіїв мови, яка вивчається, тобто цілком є культура, а мова – засобом. Соціокультурний підхід має такі особливості:

– основою навчання є діалог культур, що реалізується через зіставлення способів життя носіїв двох культур;

– основна розвивальна мета – розвиток мотивації до іншомовної культури в діалозі з іншою;

– навчальна мета – розвиток комунікативної та соціокультурної компетентності.

Передбачається, що поглинання в іншомовне суспільство дозволить подолати труднощі в оволодінні іноземною мовою.

За твердженням О.М. Соловової, підхід – це найбільш загальні та стратегічні положення навчання іноземної мови [8]. Дослідниця розглядає підходи відповідно до формування фонетичних, граматичних навичок мовлення. Так, у процесі формування

фонетичних навичок вона виокремлює *артикуляторний, акустичний та диференційований підходи*.

Цінною для педагогічної практики є думка О.О. Леонтьєва [9], який диференціює поняття «метод» та «підхід». На його думку, метод є тактичною моделлю в процесі навчання, в той час, як підхід можна розглядати як стратегію навчання іноземної мови. Так, виокремлюють чотири підходи у вивченні іноземної мови:

1) *біхевіористський підхід*, в основі якого лежать відношення «стимул-реакція», тобто формування навичок шляхом багаторазового механічного повторення; при цьому свідомому навчанню відводиться другорядна роль;

2) *індуктивно-свідомий підхід*, зорієнтований на вивчення прикладів, які сприяють оволодінню мовними діями;

3) *пізнавальний підхід*, у процесі якого відбувається засвоєння теоретичного матеріалу з граматики, фонетики, лексики; на відміну від біхевіористського підходу, механічному повторенню надається незначна роль, оскільки цей підхід зорієнтовано на свідоме формулювання висловлювання іноземною мовою;

4) *інтегрований підхід*, що є комбінацією всіх вищезгаданих підходів та поєднує теоретичне оволодіння знаннями з практичними мовленнєвими навиками.

Окремо визначають *інтенсивний підхід* до вивчення іноземної мови [10]. Ідеї інтенсивного навчання виникли у витоках натурального та прямого методів, що орієнтувалися на використання іноземної мови на уроках, створення спеціального мовного середовища з опорою на наочність і міміку, використання ігор та інсценування. В історії навчання іноземних мов першим інтенсивним курсом навчання став «армійський метод» (Army Specialized Training Program), який використовувався для тренування військових у воєнних умовах під час другої світової війни. Цей метод передбачав високу концентрацію навчально-тренувальних завдань у складі малих груп та створення іншомовно-мовленнєвого середовища.

З-поміж сучасних методів навчання іноземної мови у ЛЗВО провідне місце посідає *комунікативний* [10]. Слід зазначити, що цей метод не є варіантом раніше розробленого методу; він характеризується стійкою науково-теоретичною базою з урахуванням психолінгвістичного компонента та особистісно-діяльнісного підходу до навчання. Як будь-який вид діяльності, спілкування має предметний і цілеспрямований характер. Між учасниками спілкування встановлюються певні відносини, які є предметом спілкування й викликають потребу в чомусь, що сприяє встановленню контакту – мотиву діяльності. Метою спілкування є

розв'язання завдань, пов'язаних з взаємодійностями.

Як зазначають Л.С. Харламова, Н.Д. Чала та І.В. Ковальова, найбільшою проблемою під час використання інтерактивних методів на заняттях з вивчення іноземної мови є пасивність студентів, це зумовлено їх емоційною зажатістю. Сучасний студент боїться висловити власну думку, у нього є непереборний страх перед аудиторією, страх бути осміяним за допущені помилки. Задача викладача, за допомогою різних методів інтерактиву розкрити потенціал закладений у кожній особистості, покращити комунікативні навички студентів. Саме створення комфортної ситуації під час проведення ділових ігор, створення творчих проектів, обговоренні, сприяє формуванню навичок до спілкування [11, с. 212].

У працях І.О. Зимньої мовна система та мовленнєві дії розглядаються як два об'єкти вивчення іноземної мови й пропонується *діяльнісний підхід* до її вивчення [12]. Аналіз деяких підходів до вивчення іноземної мови, здійснений І.О. Зимньою засвідчує ефективність саме діялісного підходу порівняно з іншими, оскільки діялісний підхід об'єктом навчання обирає саму іншомовну мовленнєву діяльність. Основою *діялісного підходу* є діяльність, що відбувається через реальне спілкування на заняттях для розв'язання навчально-методичних завдань. У методиці навчання іноземних мов цей підхід став підґрунтям для комунікативно-діялісного підходу, розробленого І.О. Зимньою. Головними засобами реалізації діялісного підходу є завдання трьох видів: рольові ігри, проблемні ситуації, спонтанне спілкування.

Деяко по-іншому розглядають проблему навчання іноземної мови Л.М. Колкер, О.С. Устинова, Т.М. Єналієва, які виокремлюють *свідомо-комунікативний підхід*, що є цінним для педагогічної практики [13]. Слід зауважити, що використання підходів, зорієнтованих на свідомість, вимагає пояснення, яке передусє виконанню дії. Свідомо-комунікативний підхід спрямовано на оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, тому особливо важлива роль надається створенню проблемних ситуацій, активізації пізнавальної діяльності, формуванню мовленнєвих умінь. Комунікативна спрямованість є центральним явищем навчального процесу, а усвідомлення структури мовних та мовленнєвих дій створює сприятливі педагогічні умови для співпраці викладача й студента та визначає шляхи подальшого саморозвитку.

Останнім часом у методиці навчання іноземних мов спостерігається тенденція до переходу від комунікативного підходу до його різновиду – інтерактивного підходу, запропонованого західними методиста-

ми Л.В. Ліером, А. Метьюсом, Р.П. Мільрудом, У.М. Ріверсом як одна із ефективних та дієвих методик навчання іноземних мов. На думку Л.В. Лієра інтерактивна модель оволодіння мовою передбачає те, що навчання відбувається в процесі мовних актів (speech events).

У своїх дослідженнях О.І. Пометун розглядає інтерактивне навчання як «спеціальну форму організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну непередбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність» [14, с. 9]. Суть підходу полягає в тому, що навчальний процес перебуває в постійній співпраці, колективній взаємодії всіх учасників. Інтерактивне навчання сприяє виробленню в усіх учасників демократичності, уміння спілкуватися з іншими людьми, приймати продумані рішення, активізувати творчий потенціал. Інтерактивні методи навчання запозичено із Західної Європи та США, де вони активно розвивалися й удосконалювалися.

Кооперація та конкуренція є основними видами інтеракції. Кооперацію визначають як одну із основних форм організації міжособистісної взаємодії, що характеризується об'єднанням зусиль учасників для досягнення спільної мети за одночасного розподілу між ними функцій, ролей та обов'язків. Кваліфікують такі види кооперації [1]: колективно-індивідуальна (усі прагнуть однієї мети, однак кожен сам по собі); послідовно-колективна (кожний послідовно виконує свою частину загальної справи); кооперація взаємодії.

Співробітництво (кооперація) викликає в усіх членах групи прагнення до взаємної вигоди, що є результатом спільних зусиль. Ідея кооперативного навчання полягає у створенні *позитивної взаємозалежності цілей*: «Твій успіх іде на користь мені, а мій – на користь тобі», тобто досягнення особистих цілей можливе за умови досягнення успіху товариша по групі.

Інший вид інтеракції – конкуренція – це міжособистісна взаємодія, заснована на зіткненні цілей, інтересів, позицій, думок, поглядів суб'єктів взаємодії [1]. У конкуренції, на відміну від кооперації, виявляється *негативна взаємозалежність цілей*. Студенти розуміють, що вони можуть досягти своєї мети за умови невдачі свого товариша, їхні успіхи не залежать від товаришів, тому студент або працює ще більш старанно, або відступає, оскільки не вірить в успіх своїх досягнень.

За моделями навчання, в яких реалізуються інтерактивні технології, їх поділяють на такі групи [1]: інтерактивні технології кооперативного навчання; інтерактивні технології кооперативно-групового навчання; технології ситуативного моделю-

вання; технології опрацювання дискусійних питань.

Отже, інтерактивний підхід як різновид комунікативного підходу в навчанні авіаційної англійської мови, за рекомендаціями ІСАО, реалізується через такі види діяльності на уроці:

– вправи на інтерактивне слухання, що спонукають до усних відповідей під час слухання;

– обмін інформацією на уроці та рольова діяльність (пілот-диспетчер);

– відпрацювання словникового запасу та граматичних структур через усні вправи, а не через читання і письмо;

– використання графічних (осцилограф, панель управління, мапи) та цифрових (таблиці та дисплеї) даних для створення ситуативних реальних умов роботи пілота та диспетчера;

– створення проблемних ситуацій для розв'язання в групах.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, проаналізувавши нормативні документи з проблеми безпеки польотів, ми дійшли висновку, що одним із складників професійної підготовки пілотів, який суттєво впливає на людський фактор в авіації, є рівень професійного спілкування. Обмін інформацією на міжнародних повітряних трасах ведеться англійською мовою, що є однією з офіційних мов ІСАО. У цьому контексті важливою виявляється розробка методів підвищення рівня безпеки польотів шляхом покращення рівня професійного спілкування майбутніх пілотів. Теоретичне обґрунтування різних підходів до навчання іноземної мови у ЛЗВО дозволило дійти висновку про постійне вдосконалення організації навчального процесу. Провідні педагоги всього світу перебувають в постійному пошуку інноваційних методів більш швидкого і ефективного засвоєння знань з цієї дисципліни.

Список бібліографічних посилань

1. Коджаспирова Г.М. Словарь по педагогике. М.: МарТ; Ростов н/Д: МарТ, 2005. 448 с.
2. Радомський І.П. Формування культури професійного спілкування у майбутніх офіцерів МВС України в процесі навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Вінниця, 2007. 23 с.
3. Ніколаєнко Ю.О. Підготовка студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2009. 24 с.
4. Брик Т.О. Формування вмінь іншомовного професійного спілкування майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Харків, 2009. 20 с.
5. Берестецька Н. В. Підготовка майбутніх офіцерів прикордонників до професійного спілкування у процесі навчання гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Хмельницький, 2008. 20 с.
6. Мильруд Р.П. Методика преподавания английского языка. English Teaching Methodology: учеб. пособие. 2-е изд., стереотип. М.: Дрофа, 2007. 253 с.

7. Гальскова Н.Д. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа: Методическое пособие. М.: Айрис-пресс, 2004. 240 с.
8. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций: Пособие для студентов пед. вузов и учителей. М.: Просвещение, 2002. 239 с.
9. Леонтьев А.А. Общая методика обучения иностранным языкам. Хрестоматия. М.: Русский язык, 1991. 360 с. (Методика и психология обучения иностранным языкам).
10. Гез Н.И., Ляховицкий М.В., Миролюбов А.А. и др. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. М.: Высшая школа, 1982. 373 с.
11. Харламова Л.С., Чала Н.Д., Ковалева И.В. Сучасні технології викладання іноземних мов у технічних ЗВО. Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки, 2020. № 7. URL: <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2017/04/33-1.pdf> (дата звернення 12.07.2020).
12. Зимняя И.А. Проективная методика обучения английскому языку. Иностранные языки в школе, 1991. № 3. С. 9–15.
13. Колкер Я.М., Устинова Е.С., Еналиева Т.М. Практическая методика обучения иностранному языку: учеб. пособие. М.: Академия, 2000. 264 с.
14. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник. Київ: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

References

1. Kodzhaspirova, G.M. (2005). Dictionary of pedagogy. Moscow: Publishing center "Mart"; Rostov n/D: Publishing center "Mart". 448 p.
2. Radomskiy, I.P. (2007). Formation of the culture of professional communication in future officers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the learning process: Abstract of PhD Dissertation. Vinnitsia, 23 p. (in Ukr.).
3. Nikolaenko, Y.O. (2009). Preparation of students of agrarian specialties for professional communication in a foreign language environment: Abstract of PhD Dissertation. Kyiv. 24 p. (in Ukr.).
4. Bryk, T.O. (2009). Formation of skills of foreign language professional communication of future officers in higher military educational institutions: Abstract of PhD Dissertation. Kharkiv. 20 p. (in Ukr.).
5. Berestetska, N.V. (2008). Preparation of future border guard officers for professional communication in the process of teaching humanities: Abstract of PhD Dissertation. Khmelnytsky. 20 p. (in Ukr.).
6. Milrud, R.P. (2007). Methods of teaching English. English Teaching Methodology: Textbook. 2nd ed., stereotype. Moscow: Drofa. 253 p.
7. Galskova, N.D. (2004). Theory and practice of teaching foreign languages. Elementary School: A Toolkit. Moscow: Iris-press. 240 s.
8. Solovova, E. N. (2002). Methods of teaching foreign languages: Basic course of lectures. Moscow: Education, 239 p.
9. Leontiev, A.A. (1991). General methodology of teaching foreign languages. Moscow: Russian language. 360 p. (Methodology and psychology of teaching foreign languages)
10. Gez, N.I., Lyakhovitsky, M.V., Mirolyubov, A.A. et al. (1982). Methods of teaching foreign languages in high school.: Textbook. Moscow: Higher School. 237 p.
11. Kharlamova, L.S., Chala N.D., Kovaleva I.V. (2020). Modern technologies of teaching foreign languages in technical higher institutions. *Scientific Bulletin of the Flight Academy. Series: Pedagogical sciences*, 7. Retrieved 12.07.2020 from <http://ksgn.hol.es/wp-content/uploads/2017/04/33-1.pdf>. (in Ukr.).
12. Zimnaya, I. A. (1991). Projective methods of teaching English. *Foreign languages at school*, 3: 9–15.
13. Kolker, Ya.M., Ustinova, Ye.S., Yenalieva, T.M. (2000). Practical methods of teaching a foreign language: Textbook. Moscow: Publishing Center "Academy". 264 p.
14. Pometun, O.I., Pirozhenko, L.V. (2004). A lesson today. Interactive technology. Kyiv: Publishing Center A.S.K. 192 p.

MOSKALENKO Olena,

Doctor in Pedagogy, Professor, Head of English Language Department,
National Aviation University

**HUMANITARIAN PREPARATION OF FUTURE AVIATION SPECIALISTS BY MEANS
OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES**

Summary. Introduction. The pedagogical process is constantly enriched with new ways of operating the received information, a creative approach to solving science issues with an emphasis on the individualization of educational programs. This applies to the aviation industry as well. In their professional activity pilots do not have complete information about the people with whom they communicate. Unforeseen air situations often occur, and the pilot does not have accurate information about who he is communicating with, who is controlling the air traffic, and what his further actions and decisions are related to. In extreme situations, when time is counted in seconds, knowledge of technical terms and concepts in English allows you to correctly report an obvious or emergency situation, to make a timely and correct decision. The main trends in the improvement of educational technologies are characterized by the transition from the focus on the average student to individualized training programs. In such conditions, the teacher, who performs the function of a "technologist" of the educational process, needs to use innovative technologies, ideas, directions.

The purpose of the article is to conduct analysis of theoretical approaches to teaching methods of Aviation English.

The methods of conducting a research are the following: theoretical analysis, comparison and generalization.

Results. In the article the theoretical approaches to the humanitarian preparation of future aviation specialists have been defined. The concept «professional communication» are analysed and its role in the professional preparation of a future specialist-pilot has been analyzed. In the article the features of professional communication of pilots

in the process of professional activity are determined by the author. The article is devoted to the analysis of the modern approaches to the studying of professional communication in a foreign language in higher educational establishments, namely: communicative, interactive, sociocultural, articulatory, acoustical, differenciatial, language and activity.

Originality. In the article the author defines approaches which are the most effective and optimum for the studying of Aviation English among students of flight institutions. The demonstrated approaches should be correlated with the language of ICAO as standard for aviation terminology.

Conclusion. Thus, after analyzing the regulations on the flight safety, we came to the conclusion that one of the components of professional training of pilots, which significantly affects the human factor in aviation, is the level of professional communication. The exchange of information on international air routes is conducted in English, which is one of the official languages of ICAO. In this context, it is important to develop methods to increase the level of flight safety by improving the level of professional communication of future pilots. Theoretical substantiation of different approaches to teaching a foreign language in flight institutions allowed to conclude that the organization of the educational process is constantly improving.

Keywords: innovative technology; method; approach; foreign language; interactive approach.

Одержано редакцією 13.07.2020
Прийнято до публікації 30.07.2020